

PvdA GroenLinks

Vught, Helvoirt en Cromvoirt

VOL NIEUWE ENERGIE

VERKIEZINGSPROGRAMMA

PVDA-GROENLINKS 2021-2026

VOOR VUGHT, HELVOIRT EN CROMVOIRT

VOL NIEUWE ENERGIE

VERKIEZINGSPROGRAMMA PVDA-GROENLINKS 2021-2026

VOOR VUGHT, HELVOIRT EN CROMVOIRT

VOORWOORD

Vanaf 1 januari vormen drie dorpen samen een nieuwe gemeente: Vught, Helvoirt en Cromvoirt. Dat vraagt om een nieuw elan. Om nieuwe energie. PvdA-GroenLinks ziet deze samenvoeging als een verrijking. Nieuwe energie voor en uit Helvoirt. Maar ook nieuwe energie voor en uit Vught en Cromvoirt. En wij staan klaar met een enthousiaste groep kandidaten vol nieuwe energie om ons ambitieuze groene en sociale programma voor deze dorpen waar te maken.

We leven nu in vreemde tijden. De coronacrisis heeft grote impact op onze samenleving. Niemand weet hoe lang nog en welke effecten we hiervan de komende jaren ondervinden. PvdA-GroenLinks vindt het van belang om juist in onzekere tijden te staan voor bestaanszekerheid voor iedereen. Ondernemers en ZZP-ers, werkzoekenden en mensen met een laag inkomen, jongeren en ouderen. Juist deze tijd vraagt om veel solidariteit en saamenhorigheid.

Tegelijkertijd staan we ook voor andere grote uitdagingen. Het tegengaan van klimaatverandering. De noodzaak ons energieverbruik te beperken en meer schone energie op te wekken. De leefbaarheid in de dorpen te verbeteren en overlast van N65 en spoor te beperken. Voldoende betaalbare woningen te bouwen. Goede zorg te blijven bieden aan iedereen die dat nodig heeft.

PvdA-GroenLinks heeft ambitieuze plannen om aan al deze uitdagingen het hoofd te bieden. Wij versterken het groen met meer bomen, groenblauwe verbindingen. kruidenrijke berm en ruimte voor water. Wij stimuleren actief dat iedereen kan profiteren van meer schone energie. Wind- en zonne-energie wordt van ons allemaal, zo maken we deze energie betaalbaar. PvdA-GroenLinks heeft de onevenredige groei van dure villa's in Vught gestopt en wil ook de komende jaren dat minimaal de helft van de nieuwbouw uit betaalbare huur- of koopwoningen bestaat.

Wonen doen we in een groene, gezonde én veilige omgeving, waarin kinderen kunnen spelen. We geven voorrang aan fietsers, voetgangers en openbaar vervoer en dringen het autogebruik terug. Samen zorgen we voor een groene en fijne gemeente, nu én in de toekomst. Dit alles willen we samen met u waarmaken. PvdA-GroenLinks wil alle

inwoners veel eerder en vaker betrekken bij nieuwe ontwikkelingen. Daarvoor durven we soms ook ongebruikelijke manieren te kiezen. U krijgt ook de ruimte om zelf initiatief te nemen of voorstellen te doen in een vroeg stadium. Waarbij PvdA-GroenLinks altijd oog zal hebben voor de belangen van inwoners die minder mondig zijn.

PvdA-GroenLinks is er klaar voor. Vol nieuwe energie voor Vught, Helvoirt en Cromvoirt!

Toine van de Ven
Lijsttrekker

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord lijsttrekker	2	Meer betaalbare woningen	12
Onze 11 kernbeloften aan de kiezer	4	Goed wonen voor jong én oud	12
De samenleving, dat zijn wij!	5	Leefbaarheid rond N65 en spoor	13
Een betere gemeente	5	Verkeersveilige straten en wijken	13
Meer samenspel met inwoners	5	Stimuleren van nieuwe mobiliteit	14
Een samenleving voor iedereen	6	Gezond en actief meedoen	15
Een veilige samenleving	6	Ieder kind een mooie jeugd	15
Een groenere leefomgeving	7	Meer bewegen, ontspannen en cultuur	15
Minder CO2-uitstoot	7	Minder armoede en schulden	16
Meer schone energie	7	Een gezonder Vught	17
Schone energie voor iedereen	8	Kwalitatieve (thuis)zorg	17
Omgaan met klimaatverandering	8	Goede inburgering	18
Versterken van de natuur	9	Bruisende arbeidsmarkt voor iedereen	18
Duurzamere landbouw	10	Zo gaan we dit betalen	20
Circulair denken en doen	10	Wat doen we voor de dorpen?	21
Meer ruimte om fijn en betaalbaar te wonen	11	Onze voorstellen voor Vught	21
Ruimte samen delen	11	Onze voorstellen voor Helvoirt	21
Bouwen voor de toekomst	11	Onze voorstellen voor Cromvoirt	22

ONZE 11 KERNBELOFTEN AAN DE KIEZER

PvdA-GroenLinks wil helder zijn over onze inzet voor Vught, Helvoirt en Cromvoirt.

EEN STEM OP ONS, IS EEN STEM VOOR:

- **Meer betaalbare woningen!**

Wonen moet betaalbaar worden én blijven. Daarvoor is een grote inhaalslag nodig. Daarom moet minimaal de helft van alle nieuwbouw betaalbaar zijn. Het bouwtempo moet worden opgevoerd. De komende 5 jaar bouwen we minimaal 250 sociale huurwoningen en 500 betaalbare koopwoningen. Juist ook voor starters én ouderen.

- **Meer ruimte voor groen en water!**

We maken de gemeente groener en klimaatbestendiger. We planten 31.000 nieuwe bomen, versterken groenblauwe verbindingen tussen natuurgebieden en zorgen voor meer biodiversiteit in de dorpen. In bouwplannen leggen we verplichtingen op om water te bergen, bomen te behouden én meer groen aan te planten.

- **Haalbare én betaalbare schone energie voor iedereen!**

Iedereen moet meeprofiteren van schone energie. Wij willen voorop lopen in de energietransitie. Daarvoor faciliteren en subsidiëren we inwoners, ondernemers en verenigingen. We isoleren zo 1.000 woningen per jaar én bouwen windmolens en zonnepanelen. Dit is betaalbaar dankzij het gemeentelijk energiebedrijf.

- **Meer verkeersveiligheid in de dorpen!**

Heel de bebouwde kom wordt maximaal 30 km/u. Niet de auto staat centraal, maar fietsers, voetgangers en openbaar vervoer. Woonwijken worden alleen ingericht voor bestemmingsverkeer. Zo maken we het veiliger op straat.

- **Minder hinder van N65 en spoor!**

Tijdens de ombouw van de N65 en het spoor moet er veel ruimte zijn voor maatwerk bij knelpunten. Overlast moet in goede afstemming met omwonenden worden beperkt door duidelijke omleidingsroutes en tegengaan van zwerfend verkeer.

- **Gezondere inwoners!**

Samen werken aan een gezonde leefomgeving én levensstijl. Schone lucht, biodiversiteit, rust en veiligheid in onze omgeving. We bevorderen een gezonde levensstijl voor alle inwoners.

- **Impuls voor sport en cultuur!**

Meer ontmoeting, beweging en cultuurdeelname. Dat willen we bereiken. Met actieve ondersteuning door MOVE en Plaza Cultura, meer ruimte voor bewegen in de openbare ruimte en een breed lokaal cultuuraanbod met podiumfunctie in een nieuwe Speeldoos en in het HelvoirThuis.

- **Bestaanszekerheid voor iedereen!**

Zeker zijn van een goed bestaan, ook in tijden van corona. Voor alle inwoners én ondernemers. Met een actievere ondersteuning van lokaal ondernemerschap, sterker arbeidsmarktbeleid én ruimhartiger minimabeleid.

- **Toegankelijke zorg voor jong én oud!**

We staan voor kwalitatieve zorg voor wie dat nodig heeft. Met preventie proberen we de noodzaak tot afname van zorg terug te dringen, maar wie het nodig heeft kan altijd rekenen op jeugdzorg, begeleiding of thuiszorg.

- **Meer aandacht voor inclusie!**

Ongeacht wie je bent, iedereen hoort erbij. Wij willen barrières wegnemen en discriminatie tegengaan. De gemeente is er voor iedereen. Het gemeentebestuur draagt dit zelf actief uit.

- **Meer samenwerken met inwoners!**

Inwoners en maatschappelijke organisaties betrekken we eerder bij ontwikkelingen van de gemeente. Niet als een 'los project', maar continu. Met een nieuw burgerplatform, regelmatige peilingen onder inwoners en een buurtdialog bij grote ontwikkelingen, werken we aan nieuw vertrouwen. Nieuwe ontwikkelingen starten pas ná een gesprek met inwoners.

DE SAMENLEVING, DAT ZIJN WIJ!

De coronacrisis in 2020 leert ons dat we elkaar in onze samenleving heel hard nodig hebben. Individualisme en marktdenken schieten tekort als het menens wordt. PvdA-GroenLinks denkt vanuit het algemeen belang: 'wij i.p.v. ik'. Met bijzondere aandacht voor inwoners die hun eigen belangen minder goed kunnen verwoorden of behartigen. Daarbij past een sterke lokale overheid die er is voor álle inwoners.

EEN BETERE GEMEENTE

PvdA-GroenLinks kiest principieel voor de 'samen'-leving. Worden WIJ als samenleving er beter van? En 'beter' is: gezonder, veiliger, mooier, eerlijker. Samen is meer dan slechts de optelsom van individuele belangen. Het voordeel voor de één, kan het nadeel voor de ander zijn. PvdA-GroenLinks wil deze keerzijde zien én begrijpen. Niet alleen het recht van de hardste roepers of van de dikste portemonnees telt. De gemeente dient verschillende belangen te wegen en recht te doen aan minderheden en maatschappelijke verschillen. Door te luisteren naar betrokkenen. En als die niet uit zichzelf komen, dan zoekt PvdA-GroenLinks diegenen op.

Nog te vaak wordt de gemeente ervaren als hindermacht. Dat is de gemeente soms ook. Tegelijkertijd wordt 'geen gelijk krijgen' vaak vertaald als 'niet gehoord worden'. Waar tegengestelde belangen zijn, zijn er altijd mensen die niet (geheel) hun zin krijgen. De gemeente moet inwoners betrekken bij het maken van keuzes, deze toelichten en hierover met inwoners in gesprek gaan. PvdA-GroenLinks kiest voor een bestuur dat dilemma's deelt i.p.v. alleen besluiten verdedigt. Zoeken naar draagvlak betekent vroegtijdig het gesprek aangaan en ook je eigen tegenspel creëren. En dus niet pas achteraf in de formele inspraak- en bezwarenprocedure.

In de Vughtse gemeenteraad weegt de tegenstelling coalitie-oppositie vaak zwaarder dan zoeken naar overeenstemming op inhoud. PvdA-GroenLinks streeft naar meer 'gelegenheidscoalities', waarbij alle raadsfracties het college kritisch volgen en bevragen. Een nieuw coalitieakkoord en flexibeler vergadersysteem moeten dat bevorderen.

Van inwoners wordt de laatste jaren steeds meer zelfstandigheid gevraagd. Niet iedereen is daartoe in staat. PvdA-GroenLinks wil de minder mondige, praktisch opgeleide of minder welvarende inwoners steunen. In gesprekken, met goede uitleg en hulp. Wie ondersteuning nodig heeft, moet die kunnen krijgen, ook als je de weg niet goed weet.

Onze inzet voor een betere gemeente:

- Altijd het algemeen belang boven het individueel belang stellen, maar met oog voor de opvattingen van de minderheid.
- Eerdere en frequentere communicatie over belangrijke ontwikkelingen.
- Nieuw coalitieakkoord met ruimte voor gelegenheidscoalities.
- Nieuw vergadersysteem voor de raad met meer flexibiliteit en ruimte voor contact met meedenkende inwoners.
- Zichtbare en bereikbare gemeenteraad met foto's bij ingang gemeentekantoor en @raadvught.nl mailadressen.
- Terughoudendheid met betrekking tot uitbreiding van regionale samenwerkingsverbanden, eerder bestaande verbanden verbeteren.
- De lokale, Brabantse, Nederlandse én Europese vlag bij het gemeentekantoor.
- Spreekuur en/of gemeenteloket in het HelvoirThuis.

MEER SAMENSPEL MET INWONERS

In Vught, Helvoirt en Cromvoirt zit veel kennis en kunde. De gemeente kan hiervan veel vaker gebruik maken door dilemma's te delen. PvdA-GroenLinks wil niet werken vanuit wantrouwen, maar juist een nieuwe relatie met inwoners opbouwen en versterken. Burgerparticipatie moet een constant proces zijn i.p.v. een formaliteit bij elk los project.

Niet alleen de gemeente bepaalt wanneer inwoners gehoord worden, maar ook inwoners zelf. De gemeente moet transparant zijn over datgene waarmee ze bezig is, zodat belangstellenden kunnen aangeven betrokken te willen worden. Burgerparticipatie moet zich ontwikkelen van 'zenden' naar 'brengen en halen'. Bijvoorbeeld met peilingen zoals die van Plein Helvoirt.

PvdA-GroenLinks wil verder gaan dan slechts raadplegen van of advies vragen aan inwoners. Wij streven naar coproductie met inwoners en meebeslissen door inwoners. Bij gebrek aan overeenstemming kiest de gemeenteraad.

Onze inzet voor meer samenspel met inwoners:

- Samenwerken met alle vormen van georganiseerde bewonersgroepen op straat, buurt en dorpsniveau.
- (Digitaal) burgerpanel oprichten om inwoners te raadplegen.
- Nieuwe ontwikkelingen delen zodat inwoners erbij betrokken kunnen worden.
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen eerst een buurtdialog organiseren.
- Bij grote plannen een openbare raadpleging in een vroeg stadium organiseren. Zeker als ideeën afwijken van de omgevingsvisie.
- Ambtenaren scholen in vroegtijdige betrokkenheid van inwoners.
- Budgetten beschikbaar stellen voor aanpassingen van de eigen buurt, samen met een wijkmanager.
- 'Right to challenge' – recht om taak van overheid over te nemen – toekennen als inwoners denken dat het anders, beter of goedkoper kan.

EEN SAMENLEVING VOOR IEDEREEN

De gemeente Vught heeft inwoners van diverse leeftijden, opleidingsniveaus, herkomst, geloofsovertuiging en seksuele geaardheid. PvdA-GroenLinks juicht deze diversiteit van harte toe. Wij willen dat iedereen zich veilig en gewaardeerd voelt en in staat is om optimaal deel te nemen aan de samenleving.

In 2019 is een start gemaakt met een lange termijn Lokale Inclusie Agenda op basis van het VN verdrag voor mensen met een beperking. Deze agenda zal de komende periode met voortvarendheid worden voortgezet en uitgebreid.

PvdA-GroenLinks wil barrières wegnemen. Blindengeleidelijnen op straat, toegang voor rolstoelen en rollators, minder obstakels op de stoep, zichtsignalen voor slecht-horenden, grafisch design voor kleurenblinden, begrijpelijke taal voor laaggeletterden etc. Maar ook de toegang tot opleidingen en de arbeidsmarkt. Dit is géén eenmalige actie, maar vraagt constante aandacht en bewustwording.

PvdA-GroenLinks vindt dat de gemeente discriminatie actief moet bestrijden. Niet alleen om aan de wettelijke taak te voldoen. De gemeente moet het ook actief uitdra-

gen, bijvoorbeeld met symbolische handelingen als het hijsen van de regenboogvlag. Racisme, homohaat en discriminatie in woord en daad moet de gemeente direct (laten) aanpakken.

Onze inzet voor een samenleving voor iedereen:

- Voortzetten en uitbreiden Lokale Inclusie Agenda op basis van VN-verdrag.
- Websites en brieven opstellen in voor alle inwoners in begrijpelijke taal.
- Bij alle openbare plekken aandacht aan toegankelijkheid besteden.
- Meer toiletten in de openbare ruimte realiseren en gebruik "Hoge nood app" stimuleren.
- Lokaal fonds voor kleine toegankelijkheidsmaatregelen instellen.
- Direct ingrijpen bij uitingen van discriminatie.

EEN VEILIGE SAMENLEVING

Om actief deel te nemen aan de samenleving, moet iedereen zich veilig voelen. Veiligheid gaat verder dan alleen de beschikbaarheid van brandweer, politie of ambulance. Ook sociale veiligheid is belangrijk. Denk aan groene, opgeruimde en veilige buurten. PvdA-GroenLinks wil dat kleine ergernissen snel worden opgelost en huftegedrag op straat wordt aangepakt. Denk aan hondenpoep, fout parkeren, afvaldumping, zwerfvuil en asociaal gedrag. PvdA-GroenLinks wil hiervoor voldoende toezicht van BOA's hebben.

Veiligheid komt ook door goede zorg en toezicht in de buurt. Steeds meer ouderen, mensen met zorgbehoefte en mensen met een psychische aandoening wonen zelfstandig of begeleid in de wijken. Dit vraagt vooral ambulante zorg en wijk-GGD-ers die snel ingezet worden, mede om daarmee de politie te ontlasten.

Onze inzet voor een veilige samenleving:

- Voortzetten van buurtbezoeken van welzijnswerk, woningcorporatie, politie en gemeente om samen met inwoners ergernissen te bespreken.
- Buurtbemiddeling vroegtijdig inzetten.
- Brandweezorg dichtbij en krachtig op basis van vrijwilligheid blijven organiseren.
- Voldoende BOA's inzetten om ergernissen en overlast aan te pakken.
- Afspraken maken met zorginstellingen, GGD en politie over aanpak verwarde mensen.

EEN GROENERE LEEFOMGEVING

Vught is een mooie groene gemeente. Maar zo'n leefomgeving is niet vanzelfsprekend. PvdA-GroenLinks wil de natuur en biodiversiteit versterken en actief bijdragen aan de transitie op het gebied van energie, klimaat en landbouw. Wij kiezen voor 'radicale vergroening'.

MINDER CO₂-UITSTOOT

Om de aarde leefbaar te behouden voor volgende generaties, moeten we de CO₂-uitstoot terugdringen. Dit vraagt nu om actie. In 2050 moeten alle gebouwen in Nederland van het aardgas af zijn. PvdA-GroenLinks wil nu al zoveel mogelijk woningen, clubgebouwen, bedrijven, kantoren en winkels energieneutraal maken. Energie die we nodig hebben, wordt schoon en duurzaam opgewekt. Met nieuwe mobiliteit besparen we fossiele brandstof. Zo gaan we klimaatverandering tegen.

De eerste prioriteit is het veel beter isoleren van de gebouwde omgeving. PvdA-GroenLinks wil extra inzetten op betere isolatie van bestaande bouw. Daarnaast moet worden gekozen voor energiezuinige apparatuur en verlichting. Dit zijn maatregelen die altijd lonen, ook als een gebouw later van het aardgas af gaat.

Onze inzet voor minder CO₂-uitstoot:

- Ervoor zorgen dat de gemeente Vught klimaatneutraal is in 2030.
- Stimuleringsproject starten om 1.000 bestaande woningen per jaar te isoleren.
- Versnellen van het 'verledden' van de openbare verlichting.
- Continueren van het nul-op-de-meter maken van alle gemeentelijke gebouwen.
- Elke vijf jaar een energiescan van alle gemeentelijke gebouwen maken.
- Voorzien in een informatie- en stimuleringspakket voor beter isoleren van gebouwde omgeving.

MEER SCHONE ENERGIE

Om schone energie op te wekken, kiest PvdA-GroenLinks voor zon en wind. Allereerst zon-op-dak in de bebouwde omgeving, kleinschalig op woningen en grootschalig op kantoren, bedrijfspanden en boerderijen. Er zijn volop geschikte daken in Vught, Helvoirt en Cromvoirt. Om voldoende schone energie op te wekken zijn daarnaast windmolens en zonnepanelen noodzakelijk. Deze windmolens en zonnepanelen kunnen alleen geplaatst worden met respect voor omwonenden en het landschap. PvdA-GroenLinks zoekt daarbij naar combinaties van schone energie met (nieuwe) natuur, biodiversiteit en water.

Er is veel geld te verdienen aan schone energie. PvdA-GroenLinks wil dat hier lokaal van geprofiteerd wordt door alle inwoners. De winst mag niet verdwijnen in de zakken van projectontwikkelaars en investeerders. Wij streven naar 100% lokale participatie (eigenaarschap). Ook willen we een gemeentelijk energiebedrijf oprichten, met behulp waarvan de lokale energietransitie betaald gaat worden.

PvdA-GroenLinks is geen voorstander van het verbranden van hout voor energie (biomassacentrales). Wel steunen we de pilot met het biomassaplein in Boxtel voor hergebruik van snoeiafval.

Alternatieve warmtebronnen wil PvdA-GroenLinks samen met inwoners kiezen. Bijvoorbeeld oppervlakte- of afvalwater, (groene of blauwe) waterstof, groen gas, aardwarmte of een warmtewisselaar. Let wel: waterstof is géén bron, maar een opslagmiddel. PvdA-GroenLinks wil de woningcorporaties en particuliere woningeigenaren stimuleren om als blok of buurt zo mogelijk eerder van het aardgas af te gaan.

Onze inzet voor meer schone energie:

- Gemeentelijk energiebedrijf oprichten met 5 windmolens en 5 hectare zon-op-land in eigendom van de gemeente.
- Visie voor nieuw 'energielandschap' opstellen. Omwonenden en landschap beschermen en ruimte bieden aan combinaties van schone energie met (nieuwe) natuur, biodiversiteit en water.

- Actief bijdragen aan de Regionale Energiestrategie (RES) van de regio Noordoost-Brabant samen met buurgemeenten in de Meierij.
- Vastleggen dat energieprojecten minstens 50% lokaal eigendom moeten zijn.
- Gefaseerd aardgasvrij maken van gebouwen en huizen, met eigen wijkplannen, samen met inwoners.
- In 2021 pilot starten met aardgasvrij maken blok bestaande woningen.
- Bij renovaties stappen zetten naar aardgasvrij verwarmen.
- Meld- of vergunningplicht invoeren voor alle aardboringen onderzoeken, om ongewenste bodemvervuiling tegen te gaan.

SCHONE ENERGIE VOOR IEDEREEN

PvdA-GroenLinks vindt het belangrijk dat schone energie voor iedereen haalbaar én betaalbaar is. Inwoners of bedrijven die willen verduurzamen moeten worden geholpen door de gemeente. Waar regels duurzame plannen in de weg zitten, wil PvdA-GroenLinks meewerken aan versoepeling of maatwerk.

De lokale energiecoöperaties Vughtse Energie Transitie (VET) en Duurzame Energie Haaren (DEH) zijn belangrijke partners. Zij kunnen o.a. inwoners informeren en enthousiasmeren, projecten opstarten en de gemeente adviseren. PvdA-GroenLinks wil de coöperaties financieel ondersteunen om deze rol nog beter te vervullen, meer inwoners te bereiken en betere resultaten te boeken.

PvdA-GroenLinks wil extra aandacht voor inwoners met een kleinere beurs. Daarom moet er passende informatie komen over energiebesparing en verduurzaming. Daarom wil PvdA-GroenLinks inkomensafhankelijke financiële stimuleringsmaatregelen.

Onze inzet voor schone energie voor iedereen:

- Inwoners ondersteunen die samen energieprojecten opzetten: bijvoorbeeld inkoop zonnepanelen, zuiniger inrichten CV-ketels, overstap op inductie of verlichten met LED.
- De lokale energiecoöperaties VET en DEH structureel financieel ondersteunen.
- Actief inzetten op een loket voor energieadviezen voor inwoners, verenigingen en ondernemers.
- Energiescans en -adviezen (deels) vergoeden als er actie op volgt.
- Inkomensafhankelijk stimuleringspakket voor energiematregelen met subsidies en goedkope leningen bieden.
- Daken van bedrijven en boerderijen maximaal laten benutten voor zon-op-dak. Voor het eigen bedrijf of door deze ruimte te verhuren aan anderen.
- Stimuleren dat inwoners wiens eigen dak niet geschikt is voor zonnepanelen, gebruik mogelijk maken van andere daken en locaties middels een 'postcoderoos'.

OMGAAN MET KLIMAATVERANDERING

Door klimaatverandering krijgen we extremer weer: heftige regenval en periodes van droogte en hitte. Daarop moeten we ons voorbereiden (klimaatadaptatie). De wateroverlast wordt grotendeels opgelost door nieuwe waterbergingen als onderdeel van de projecten N65 en het verdiepte spoor (PHS). Om lokale knelpunten op te lossen wil PvdA-GroenLinks meer straten en woningen afkoppelen van regenpijpen en het gescheiden rioleringsstelsel verbeteren. Aanvullend willen wij meer ruimte voor vijvers, natuurlijke infiltratie (wadi's) en minder verharding.

Om droogte en hitte tegen te gaan, is meer groen nodig. Verharde terreinen en daken vormen 'hitte-eilanden' met hogere temperaturen. PvdA-GroenLinks wil meer groene gevels en daken – in combinatie met zonnepanelen – parken, groenstroken, geveltuintjes en waterelementen. Groen kan water langer vasthouden om verdroging tegen te gaan. Meer bomen en struiken die dieper wortelen en daarmee meer water vasthouden. Hier-

IEDEREEN PROFITEERT VAN ONS GEMEENTELIJK ENERGIEBEDRIJF

De gemeente plaatst zelf windmolens en zonnenvelden en blijft hiervan 100% eigenaar. Dit levert miljoenen op. Deze winst wordt geïnvesteerd in de gemeenschap. Hiermee betalen we vooral de lokale energietransitie voor iedereen.

Zo hebben we lokaal naast de lasten óók de lusten van schone energie. Zo profiteren we samen. Denk aan het betalen van de isolatie van gebouwen, energiesubsidies, energieadviezen, ondersteuning van energiecoöperaties en pilots om aardgasvrij te worden. De energietransitie is dan voor iedereen haalbaar én betaalbaar.

mee wordt ook de biodiversiteit van onze leefomgeving versterkt. Ook in het buitengebied is meer ruimte voor water noodzakelijk.

PvdA-GroenLinks wil ook particuliere tuinen en gronden klimaatbestendig maken. Daarvoor moet de gemeente het burgerinitiatief KANT structureel ondersteunen. Zo stimuleren we inwoners om tuinen te ontstenen, regenwaterafvoer te ontkoppelen en meer ruimte te geven aan planten, insecten en vogels ('blauwe-groene tuinen').

Onze inzet voor klimaatmaatregelen:

- Gescheiden rioleringsstelsel verbeteren en uitbreiden bij onderhoud van straten.
- Verharding in de openbare ruimte waterdoorlatend maken of verwijderen.
- Meer water vasthouden in de bodem dankzij vergroening.
- Stimuleren van geveltuinen in (smalle) woonstraten.
- Samen met de waterschappen kwaliteit van water verbeteren en maatregelen nemen om water op te vangen.
- Subsidies geven voor groene gevels en daken en afkoppelen regenpijpen.
- Hitte-eilanden gericht aanpakken door extra vergroening of waterelementen.
- Burgerinitiatief KANT structureel financieel ondersteunen.

VERSTERKEN VAN DE NATUUR

Vught heeft prachtige natuurgebieden, landgoederen en parken. In deze groene omgeving is het bewezen prettig wonen, werken en verblijven. Verzuring, vermesting, verdroging, brandgevaar en versnippering vormen echter een bedreiging. Samen met boswachters, natuurorganisaties en de milieubeweging wil PvdA-GroenLinks de natuur sterker maken.

PvdA-GroenLinks wil de natuur robuuster maken door verbindingen te realiseren tussen De Loonse en Drunense Duinen, Het Helvoirtse Broek, De IJzeren Man, De Gement, De Moerputten en Het Bossche Broek. Deze groenblauwe verbindingzones krijgen wat ons betreft meer bescherming in omgevingsplannen. De randen van natuurgebieden zijn geschikt voor voedselbossen als buffer.

De komende vijf jaar wil PvdA-GroenLinks veel nieuwe bomen planten. Bestaande bomen krijgen betere bescherming. Het kapbeleid wordt aangepast: 'nee, tenzij' i.p.v. 'ja, mits'. Compensatie kan alleen door het planten van nieuwe bomen. Monumentale en waardevolle bomen blijven bij voorkeur onderdeel van de openbare ruimte en worden bij bouwplannen niet overgedragen in privéhanden.

In de dorpen wil PvdA-GroenLinks de biodiversiteit versterken. Meer plekken met hoog gras, kruidenrijke bermen, vlinderstruiken, waterpoelen, rietkragen en ruigtes. Wij willen op meer plekken een extensief maaibeleid toepassen. Ook willen we meer nestkasten en vleermuiskasten plaatsen. Dit is goed voor de biodiversiteit en helpt tegen plagen, zoals de eikenprocessierups.

Onze inzet voor meer natuur:

- In 5 jaar 31.000 nieuwe bomen planten. Eén voor elke inwoner.
- Nieuwe visie ontwikkelen voor het buitengebied, met versterking van de natuur.
- Groenblauwe verbindingen aanleggen tussen natuurgebieden.
- Nieuwe visie ontwikkelen op De Gement om doelen op gebied van energie en aanplant van bomen te verbinden met ruimte voor weidevogels.
- Intensieve recreatie voorkomen in natuurgebieden en de verbindingzones.
- Barrièrewerking van N65 en PHS voor dieren verminderen door groene verbindingen aan weerszijden.
- Plekken aanwijzen waar de natuur ongecultiveerd de natuur kan zijn.
- Inzetten op het verder terugdringen van stikstofuitstoot.
- Ondersteunen van 'burgermetingen' naar milieukwaliteit.
- Hogere waterstanden realiseren in natuurgebieden tegen verdroging en brandgevaar.
- Bomenbeleidsplan opnemen in nieuwe Nota Groen met betere bescherming bomen en ander kapbeleid.
- De groene structuur leidend maken bij (bouw)projecten.
- Na N65-project de IJzeren Man uitdiepen om de recreatieve functie te behouden, als uit onderzoek blijkt dat dit de natuurwaarde niet schaadt.
- Recreatie in natuurgebieden – bijvoorbeeld IJzeren Man of Duinoord – aan banden leggen, voorkomen dat deze gebieden een 'pretpark' worden.
- Overstekende dassen beschermen bij de Margriet en de Guldenberg in Helvoirt.
- Natuurvriendelijker maaibeleid en meer natuurlijke 'stepping stones' in dorpen bevorderen.
- Rondom dorpen natuurlijke inrichting met poelen, bosschages en wandel-, fiets- en ruiterspaden stimuleren.
- Bestaande wandel- en zandpaden maximaal behouden en afsluiten voor gemotoriseerd verkeer.
- Versterken van natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups.
- Inwoners ruimte geven om groen in eigen straat in te richten en onderhouden.
- Inwoners stimuleren om eigen bomen te planten (voorpootrecht).

DUURZAMERE LANDBOUW

Agrarische ondernemersbelangen moeten meer in balans worden gebracht met natuurwaarden. PvdA- GroenLinks wil geen uitbreiding van intensieve veeteelt of uitputtende landbouw. Regionaal moet worden ingezet op 'natuurinclusief boeren'. Voedselproductie gaat dan samen met natuurherstel. Uitputting van de grond en extra stikstofuitstoot worden tegengegaan. Goede voorbeelden zijn de Duinboeren, Herenboeren en voedselbossen ('agroforestry').

Op gemeentegronden wordt voorrang gegeven aan de duurzaamste pachters. PvdA-GroenLinks wil meer diversiteit van gewassen, kwalitatief bodemgebruik, meer bloemrijke bermen en wil het gebruik van glyfosaat en andere vergiften verbieden. De pilots in De Margriet en De Gement voortzetten en verbeteren.

Agrariërs die stoppen met hun bedrijf wil PvdA-GroenLinks helpen aan een nieuwe invulling, van hun onroerend goed om leegstand en verrommeling van het landschap te voorkomen. Vrijkomende agrarische bebouwing mag niet worden benut voor niet-agrarische bedrijvigheid. Wel voor kleinschalige woonvoorzieningen en beperkte recreatieve functies. Mits natuur en landschap erop vooruit gaan.

Onze inzet voor een duurzame landbouw:

- Voortzetten en verbeteren pilots duurzame pacht in De Margriet en De Gement.
- Het stimuleren van het stopzetten van agrarische bedrijven stimuleren en het ondersteunen bij het herbestemmen van vrijkomende agrarische bebouwing, mits het landschap verbeterd wordt.
- Stimuleren dat lokale producten ook lokaal worden verkocht. Bijvoorbeeld door fietsroutes te maken langs verkooppunten van duurzame lokale producten.

CIRCULAIR DENKEN EN DOEN

We dienen zorgvuldig om te gaan met grondstoffen. Afval is eigenlijk een nieuwe grondstof. PvdA-GroenLinks wil circulair denken en doen als norm nemen voor het gedrag van de gemeente. Hierop kunnen we actief sturen met het inkoopbeleid, bij aanbestedingen en bij vergunningen. PvdA-GroenLinks wil dit zwaarder laten wegen bij inkoopprocessen.

Om hergebruik van afval te verbeteren, wil PvdA-GroenLinks het restafval zoveel mogelijk terugdringen. Wij zijn voorstander van scheiding door inwoners zelf en inzameling

aan huis. Door betere scheiding, hoeft restafval minder vaak opgehaald te worden. Nascheiding kan helpen om nog meer grondstoffen uit het afval te halen.

Om scheiden duidelijker te maken moeten alleen nog herbruikbare verpakkingen worden toegestaan. Gemeenten moeten hier afspraken over maken met het Rijk en de verpakkingindustrie. PvdA-GroenLinks is voor statiegeld op plastic flesjes én blikjes.

Onze inzet voor circulair denken en doen:

- Circulaire toets opnemen bij alle gemeentelijke aanbestedingen.
- Scheiding en recycling van afval stimuleren; nascheiding toepassen en minder vaak restafval ophalen.
- Inzetten op tegengaan van zwerfvuil door bewustwordingsacties en handhaving.
- De milieustraat in Haaren samen met Oisterwijk openhouden voor Helvoirt.
- Met de VNG lobbyen voor alleen herbruikbare verpakkingen.

MEER RUIMTE OM FIJN EN BETAALBAAR TE WONEN

Vught is een populaire gemeente om in te wonen. De omgeving is groen, er zijn veel voorzieningen en er is sprake van een goede bereikbaarheid. PvdA-GroenLinks wil meer ruimte voor betaalbaar wonen in fijne buurten, voor schone energie en voor natuur. Dankzij nieuwe vormen van mobiliteit zijn de dorpen ook straks veilig en goed bereikbaar.

RUIMTE SAMEN DELEN

De beschikbare ruimte is begrensd. Ook al heeft Helvoirt een uitgebreid buitengebied. Dat vraagt om een zorgvuldige afweging om de beschikbare ruimte te delen. Dorpen, buurten en landschappen hebben hun eigen kwaliteiten, die veelal door inwoners worden gekoesterd en bewaakt. Nieuwe ontwikkelingen moeten de kwaliteiten respecteren en versterken. Wonen moet hand-in-hand gaan met ruimte voor water en biodiversiteit. Energie, natuur, biodiversiteit en water kunnen elkaar versterken. Deze 'koppelkansen' wil PvdA-GroenLinks opnemen in de omgevingsvisie.

De invoering van de nieuwe Omgevingswet is uitgesteld. PvdA-GroenLinks wil wel al in de geest van deze wet werken door inwoners beter te betrekken bij nieuwe ontwikkelingen. Nieuwe wijkmanagers zijn het eerste aanspreekpunt voor inwoners met vragen en ideeën over de eigen omgeving. De gemeente moet daarbij ook duidelijke grenzen stellen, bijvoorbeeld om ruimtelijke kwaliteiten of natuurwaarden te beschermen.

In het buitengebied zijn verschillende bedrijven gevestigd die te groot zijn geworden en veel (vracht)verkeer aantrekken. PvdA-GroenLinks wil met de ondernemers en provincie kijken of deze verplaatst kunnen worden naar betere locaties bij snelwegen. Er is dan minder verkeer in de dorpen en de werkgelegenheid blijft behouden.

Onze inzet voor het delen van ruimte:

- Kwaliteiten van woonwijken en landschappen verankeren in omgevingsplannen.
- Nieuwe visie voor het buitengebied, met versterking van de natuur opstellen.

- Koppelkansen benutten om wonen, energie, natuur, biodiversiteit en water in samenhang te realiseren.
- Diversiteit en kwaliteit van woonwijken verankeren in omgevingsplannen.
- Met het oog op kwaliteit als gemeente een sturende regierol vervullen bij grotere projecten; hiertoe eigen deskundigheid bevorderen.
- Betrekken van alle belanghebbenden bij (grote) nieuwe ontwikkelingen.
- Wijkmanagers aanstellen als schakel tussen inwoners en gemeente.
- Herijken en updaten van de lijsten met gemeentelijke monumenten, beschermde dorps- en landschapsgezichten, waardevol en monumentaal groen en overige cultuurhistorische waarden.
- Bij waardevolle en monumentale panden eerst kiezen voor behoud en herbestemmen.
- De voormalige Dr. Landmanschool een maatschappelijke functie geven bij herbestemming, met behoud van De Notenkraker of met een passende alternatieve locatie voor de Harmonie.
- Bij invoering van de Omgevingswet kaders voor alle bestaande bestemmingsplannen geleidelijk herzien. Met ruimte voor initiatief, maar ook ongewenste ontwikkelingen voorkomen.
- Onderzoeken of grote bedrijven uit buitengebied verplaatst kunnen worden.
- Stimuleren van groene erfafscheidingen i.p.v. houten, betonnen of stenen.

BOUWEN VOOR DE TOEKOMST

Alles wat we nu bouwen, moet toekomstbestendig zijn. Dat betekent energieneutraal en klimaatadaptief bouwen. PvdA-GroenLinks stelt hoge eisen aan nieuwbouw en aan de omgeving. Wij willen in Vught houtbouw realiseren en circulair bouwen en natuurinclusief bouwen toepassen. Bij nieuwe bouwplannen worden vooraf afspraken over de groene leefomgeving en ruimte voor opvang van water gemaakt.

Ook de bestaande bouw wil PvdA-GroenLinks toekomstbestendig maken bij verbouwingen of renovaties. Isoleren, het aardgas afsluiten en energieneutraal worden, zijn stappen die juist dan gezet moeten worden. Hiervoor is de samenwerking met de woningcorporaties van groot belang. Waar mogelijk moeten particuliere woningen in één project kunnen aanhaken bij verduurzaming van eigendom van de corporaties.

Om de woningnood op te vangen, geeft PvdA-GroenLinks – naast extra nieuwbouw – ruimte aan tijdelijke woningen. Hiermee kan een acuut probleem worden opgelost en ontstaat ruimte om de locaties later alsnog anders in te richten. Bijvoorbeeld voor nieuwe natuur. Dit zou kunnen worden toegepast op bedrijfslocaties in het buitengebied.

Onze inzet voor toekomstgericht bouwen:

- Stimuleringsproject starten om 1.000 bestaande woningen per jaar te isoleren.
- Hoge duurzame eisen stellen aan nieuwbouw en géén gasaansluiting meer.
- Bouwprojecten starten met houtbouw, circulair bouwen en natuurinclusief bouwen.
- Bestaande gebouwen energieneutraal (EPC=0) maken samen met eigenaren en woningcorporaties.
- Voldoende groen en ruimte voor water vooraf vastleggen bij bouwplannen.
- Locaties aanwijzen voor tijdelijke woningen of tiny houses om snel acute woningnood op te lossen.

MEER BETAALBARE WONINGEN

Woningen in Vught zijn vaak duur. PvdA-GroenLinks wil dat de gemeente meer regie neemt om meer betaalbare woningen te bouwen. Vooral voor inwoners die net te veel verdienen voor een sociale huurwoning, maar te weinig voor een koopwoning. De verdeling van schaarste op de woningmarkt laten we niet over aan de markt.

PvdA-GroenLinks wil meer sociale huurwoningen én meer betaalbare koopwoningen bouwen. De wachtlijst voor een sociale huurwoning is onacceptabel lang en moet worden teruggedrongen. De woningcorporaties krijgen ruimte om nieuwe woningen te bouwen, waarbij combinaties worden gemaakt met betaalbare koopwoningen of middeldure huur om tot diversiteit in buurten te komen. Van alle nieuwbouwwoningen moet minimaal vijftig procent betaalbaar zijn. Oftewel nieuwe koopwoningen onder de €250.000 v.o.n., starterswoningen onder de €220.000.

Om wonen betaalbaar te maken én te houden, wil PvdA-GroenLinks voorwaarden opnemen bij nieuwbouw. Voor sociale huurwoningen, willen wij een lagere grondprijs vragen. Bij koopwoningen niet, want dan profiteert alleen de eerste koper. Om koopwoningen betaalbaar te maken, willen we vaker Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), 'kopen naar wens' toepassen, regie voeren op toewijzingsbeleid en kavels of blokken woningen splitsen in meerdere woningen. Kleiner

bouwen kan wel doorstroming forceren, maar is relatief gezien niet veel goedkoper bij nieuwbouw. Om wonen duurzaam betaalbaar te houden, wil PvdA-GroenLinks een anti-speculatiebeding, een zelfbewoningsplicht, pilots met erfpacht en tijdelijke kortingen op grondprijs.

Onze inzet voor meer betaalbare woningen:

- Versnellen van de woningbouwproductie.
- Minsten 250 sociale huurwoningen en 500 betaalbare koopwoningen bouwen.
- Nieuwbouw realiseren in De Wieken I en II, De Baarzen, voormalige Mariëlschool, Voorburg, Isabellaveld en Zusters JMJ in Vught, Den Hoek I en II en Raamse Oevers in Helvoirt en de Achterstraat in Cromvoirt.
- Lobbyen voor de afschaffing van de verhuurdersheffing.
- Project starten waardoor met zelfbouw en circulair bouwen snel tijdelijke betaalbare woningen gerealiseerd kunnen worden.
- Niet meer Ruimte-voor-Ruimte-villa's in het buitengebied toestaan.
- Van Cromvoirt geen 'villadorp' maken waar alleen villa's het lint mogen invullen.
- Gemeente zelf regie laten voeren op transparant toewijzingsbeleid voor nieuwbouw.
- Meer woningen bouwen in Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO).
- 'Kopen naar wens' invoeren.
- Grote kavels of blokken woningen splitsen in meerdere kleine woningen.
- Woningen betaalbaar houden door antispeculatiebeding (tegen doorverkoop nieuwbouw), zelfbewoningsplicht (tegen verhuur nieuwbouw), pilots met erfpacht (lagere koopprijs) en tijdelijke korting grondprijs (lagere koopprijs).
- Hofjes of buurtweijtes opnemen in bouwplannen ten behoeve van sociale cohesie.
- De bestaande recreatiewoningen het Spechtbos e.o. in Helvoirt herbestemmen tot permanente 'boswoningen' passend bij de natuur met voorwaarden aan inhoudsmaat, erfinrichting en bijgebouwen.
- Doorstroming stimuleren door waar mogelijk inwoners uit gemeente voorrang te geven bij nieuwbouw.

GOED WONEN VOOR JONG ÉN OUD

PvdA-GroenLinks wil jongeren, starters en ouderen extra helpen. Wij willen stimulerende maatregelen voor jongeren en starters om een eerste woning te kunnen kopen. Denk aan startersleningen, tijdelijke korting op grondprijs en 'kopen naar wens'. Nieuwe starterswoningen en -appartementen bouwen voor maximaal €2,2 ton. Hiermee maken de stap naar een koopwoning voor een grotere groep bereikbaar.

Nabij winkels en zorgvoorzieningen wil PvdA-GroenLinks meer sociale en middeldure huur én betaalbare en middeldure seniorenwoningen bouwen. Ouderen kunnen dan kleiner en gelijkvloers gaan wonen. Met hulp, advies en gunstige voorwaarden willen we ouderen verleiden om te verhuizen. Bijvoorbeeld met erfpacht kan verhuizen financieel aantrekkelijker worden. Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) kan ook voor ouderen – de doelgroep van bijvoorbeeld de Vughtse wooncoöperatie Habitat – een aantrekkelijk alternatief zijn.

Onze inzet voor goed wonen voor jong én oud:

- Meer goedkope appartementen bouwen voor jongeren, starters en ouderen.
- Jongeren en starters helpen met starterslening, tijdelijke korting op grondprijzen (te verrekennen bij verkoop) eerste woning en 'kopen naar wens'.
- Woningen voor ouderen bouwen nabij winkels en zorgvoorzieningen.
- Tussenvoorzieningen tussen zelfstandig wonen en verzorgingstehuis – zoals b.v. aanleunwoningen en woningen met zorg - stimuleren.
- Pilot opzetten met erfpacht voor ouderenwoningen om zo de aankoopprijs laag te houden.

LEEFBAARHEID ROND N65 EN SPOOR

Verdieping van de N65 in Vught en bij Helvoirt draagt bij aan een veiligere, stillere en schonere omgeving van de weg. Hiermee komt een langgekoesterde wens om de N65 beter oversteekbaar te maken uit. Mocht stikstof alsnog tot problemen voor het project leiden, dan wil PvdA-GroenLinks dit oplossen. Het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) is ons opgelegd door het Rijk. Dankzij de bevochten verdiepte ligging en extra maatregelen voor trilling en geluid verbeteren we de leefbaarheid. PvdA-GroenLinks wil zich blijven inzetten om goederentreinen en gevaarlijke stoffen via de Betuwelijn te laten rijden. Het Rijk moet hierop sturen met financiële prikkels.

PvdA-GroenLinks wil de overlast voor inwoners tijdens de ombouw maximaal beperken. Het bouwproces zorgvuldig inrichten, met duidelijke omleidingsroutes, het tegengaan van zwervend verkeer en ruimte voor individueel maatwerk bij acute problemen.

Nu het bestemmingsplan en het Tracébesluit vastgesteld zijn, wil PvdA-GroenLinks zich inspannen om het eindresultaat mooier te maken. De omgeving van de N65 moet opnieuw groen worden en elke gekapte boom moet worden gecompenseerd. Langs het spoor ontstaat een unieke kans om de historie te integreren in het straatbeeld, bijvoor-

beeld de link tussen het station en het Nationaal Monument Kamp Vught. Ook willen we een groenblauwe parkzone door heel Vught realiseren.

Veranderende verkeersstromen vragen om een nieuwe kijk op mobiliteit in onze dorpen. In 2021-2022 wil PvdA-GroenLinks een nieuw Verkeers- en Vervoersplan (VVP) opstellen, waarin (toekomstige) verkeersknelpunten worden opgelost. Bijvoorbeeld voor de Torrenstraat in Helvoirt, de Lambertusstraat in Cromvoirt en de Van Voorst tot Voorststraat, Helvoirtseweg en Heikantstraat/Olmenlaan in Vught.

Onze inzet voor N65 en spoor:

- Budget vrijmaken voor maatwerk bij acute problemen tijdens ombouw N65 en spoor.
- Alle bomen die voor N65 gekapt worden, herplanten in de gemeente.
- Kaphout van de N65 duurzame herbestemming geven in de dorpen.
- Langs het spoor bouwwerkzaamheden benutten om historie beter zichtbaar te maken in straatbeeld en groenblauwe parkzone door dorp te realiseren.
- Fietspad aan noordzijde N65 doortrekken naar Helvoirt over het bestaande pad door Het Helvoirts Broek.
- Oprit naar N65 via Olmenlaan afsluiten om verkeersdruk te verminderen.
- Ondersteunen van plan Samen voor Vught om langdurig trillingen te monitoren.
- Een nieuw Verkeers- en Vervoersplan maken in 2021-2022 voor alle dorpen.
- Tijdens én na de realisatie van de N65 en het spoor de effecten evalueren, zodat kan worden ingegrepen bij onvoorziene gevolgen.

VERKEERSVEILIGE STRATEN EN WIJKEN

PvdA-GroenLinks stelt niet de auto, maar fietsers, voetgangers en spelende kinderen centraal. In de dorpen willen wij overal een maximumsnelheid van maximaal 30 km/u. Auto's worden via ontsluitingswegen zo snel mogelijk naar de A2 of N65 geleid. Woonwijken maken we alleen bereikbaar voor bestemmingsverkeer. Doorgaande routes door wijken kunnen afgesloten worden voor auto's, maar open blijven voor fietsers. Auto's mogen nog overal komen, maar zijn binnen de dorpen niet het snelste vervoermiddel van A naar B (Houtens model).

Om straten veiliger te maken wil PvdA-GroenLinks slimme verkeersremmende maatregelen, voorrang voor fietsers en meer zebapaden bij voorzieningen en scholen. Goed weggedrag willen we belonen met smiley's en een 'groene golf'. Verkeersshuffers en foutparkeerders willen we harder aanpakken. PvdA-GroenLinks is voorstander van meer

controle bij basisscholen en in wijken door BOA's. Ook steunen we meer handhaving door de politie en de inzet van flitskasten, maar we beseffen dat de invloed van de gemeente hierop beperkt is.

Alternatieven voor de auto zijn wandelen, fietsen en openbaar vervoer. PvdA-GroenLinks wil de fiets- en wandelstructuur versterken: goede, toegankelijke stoepen en fietspaden in de dorpen en mooie ommetjes en fietsroutes in het buitengebied. Meer fietsenstallingen bij winkels, bushaltes, sociaal-culturele gebouwen en sportvoorzieningen. Fietsen en auto's moeten zoveel mogelijk gescheiden zijn. Een fietsstraat is een goed alternatief voor autoluwere straten. PvdA-GroenLinks wil de snelfietsroutes langs A2 en N65 afronden.

Naast bestaande lijnbussen, de buurtbussen in Helvoirt en Cromvoirt en de Seniorenbus, wil PvdA-GroenLinks een vaste buslijn door Vught-Noord waarmee ook de wijk Stadhouderspark wordt ontsloten. Om reizen per spoor te stimuleren, willen we meer NS-sprinters die station Vught aandoen. In Helvoirt moet een nieuw treinstation komen als opstappunt voor de omliggende dorpen.

Onze inzet voor verkeersveilige straten en wijken:

- Maximalsnelheid van maximaal 30 km/u invoeren in alle straten in de bebouwde kom.
- Woonwijken inrichten voor bestemmingsverkeer en sluipverkeer tegenaan.
- Auto's zo snel mogelijk naar A2 of N65 leiden via ontsluitingswegen.
- Meer goede fiets- en wandelroutes binnen en buiten de dorpen tot stand brengen
- Voorzien in voldoende bankjes en zitplekken langs fiets- en wandelroutes.
- Snelfietsroutes Den Bosch-Eindhoven en Den Bosch-Tilburg realiseren.
- Vaste buslijn door wijk Stadhouderspark in Vught-Noord verwezenlijken.
- Regionaal mobiliteitsplan maken met buurgemeenten om bereikbaarheid per spoor te verbeteren, inclusief een treinstation in Helvoirt.
- De Seniorenbus, een lokale variant van 'Automaatje', 'samen slim rijden' en deelauto's ondersteunen.
- Ouderen faciliteren om zich veilig te kunnen bewegen in het verkeer.
- Den Hoek in Helvoirt beter bereikbaar maken dankzij doorgang onder of over spoor voor fiets en wandelaars.
- Nieuwe inrichting van verkeersstromen realiseren voor Cromvoirt met autovrije/-luwe paden voor fietsers en wandelaars parallel aan de Lambertusstraat. Veiliger naar school met behoud van karakteristieke bomenlaan door Cromvoirt
- Verkeersonderzoek uitvoeren naar bevoorrading winkels in het centrum, inclusief mogelijke venstertijden en vaste aanrijroutes.
- Het centrum van Vught meer autovrij/-luw inrichten.

STIMULEREN VAN NIEUWE MOBILITEIT

Onze mobiliteit is sterk aan het veranderen. PvdA-GroenLinks wil dat de gemeente dit stimuleert én zelf het goede voorbeeld geeft. Bij een klimaatneutrale gemeente ook hoort emissievrij rijden om minder fossiele brandstoffen te gebruiken en de CO2-uitstoot te verlagen. PvdA-GroenLinks wil proactief meer laadpunten voor elektrisch rijden plaatsen en eventueel een laadpunt voor waterstof. In nieuwe contracten voor deeltaxi's, leerlingvervoer en bussen worden afspraken gemaakt over emissievrij rijden. Ook het eigen wagenpark van de gemeente wordt bij vervanging emissievrij.

Met slimme mobiliteit kan onnodig remmen en optrekken worden voorkomen. PvdA-GroenLinks wil bij de inrichting van straten, met name hoofdroutes en ontsluitingswegen, nieuwe technieken benutten om een vloeiende verkeersafwikkeling te bevorderen.

Nieuwe vormen van mobiliteit moeten worden ondersteund door de gemeente. PvdA-GroenLinks is voorstander van initiatieven met (elektrische) deelauto's als alternatief voor privéauto's. Daarmee zorgen we voor minder druk op straat en zijn minder parkeerplaatsen nodig. Experimenten waarbij blokken woningen worden gebouwd zonder toegang voor auto's of met ruimte voor deelauto's juichen wij toe. Deze nieuwe mobiliteit willen we voor zoveel mogelijk inwoners bereikbaar maken. Waar mogelijk zoeken we aansluiting bij buurgemeente 's-Hertogenbosch om tot nieuwe vormen van mobiliteit te komen.

Verkeersdruk neemt sterk af, door spreiding over de dag als vervanging van de ochtend- en avondspits. Vaker thuiswerken en beeldvergaderen helpen daarbij. PvdA-GroenLinks wil deze alternatieven stimuleren en als gemeente het voorbeeld geven.

Onze inzet voor nieuwe mobiliteit:

- Emissievrij rijden opnemen in contracten en in eigen wagenpark.
- Proactief meer laadpalen voor elektrische auto's plaatsen.
- Groene golf en aftelsystemen bij stoplichten invoeren.
- Aansluiting zoeken bij buurgemeente 's-Hertogenbosch voor nieuwe mobiliteit, zoals deelfietsenplan.
- Mobiliteitsplan voor ambtenaren opstellen: spitsmijden, deelrijden, fietsen, OV en thuiswerken.

GEZOND EN ACTIEF MEEDOEN

Iedereen moet actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Ook straks in de nasleep van de coronacrisis. PvdA-GroenLinks kiest altijd voor bestaanszekerheid en ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben.

IEDER KIND EEN MOOIE JEUGD

Ongeacht waar iemands wieg heeft gestaan, verdient ieder kind de beste kansen om zich te ontwikkelen. Dat start met goed onderwijs. PvdA-GroenLinks wil dat de gemeente meer doet dan enkel de wettelijke taak om te zorgen voor onderwijshuisvesting. De scholen gaan over de inhoud van het onderwijs. De gemeente ondersteunt cultuur, sport, natuur- en milieueducatie en bibliotheken op school. En een aanbod vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) voor elk kind die dat nodig heeft.

Ondanks dat kinderopvang een commerciële taak is, wil PvdA-GroenLinks hier een actieve rol vervullen. Er moeten voldoende plekken zijn waar kinderen nabij huis, school of andere voorzieningen terecht kunnen voor opvang. Waar mogelijk wil PvdA-GroenLinks in of bij basisscholen ruimte voor kinderopvang inrichten en meer Integrale Kindcentra (IKC's) vormen.

Vrijwillig en professioneel jeugd- en jongerenwerk is belangrijk voor ontmoeting, vermaak, ontwikkeling en preventie. Zowel georganiseerde activiteiten als wekelijkse vrije inloopmomenten kunnen daartoe bijdragen. PvdA-GroenLinks wil dat hiervoor een breder en actiever programma in Jeugd- en Jongeren centrum Elzenburg opgezet wordt. Ook ondersteunen we de jeugdactiviteiten in The Battle Axe in Cromvoirt en D'n Inbreg in Helvoirt.

PvdA-GroenLinks wil de trend keren dat steeds meer jeugdzorg moet worden ingezet. Niet door te korten of een wachtlijst te laten ontstaan, maar door extra inzet op preventie. Dat vraagt meer samenwerking met het onderwijs, en praktijkondersteuners jeugd bij huisartsen en voorlichting van de GGD.

Jeugdzorg is te veel bekneld geraakt door regels en kortingen op tarieven. PvdA-GroenLinks is voorstander van een eerlijke beloning voor dit moeilijke werk. Het leveren van kwaliteit aan kinderen en hun ouders staat daarbij voorop. Dit kan de gemeente niet zelf oplossen, maar vraagt een gezamenlijke lobby richting het Rijk.

Onze inzet voor de ontwikkeling van onze jeugd:

- Goede huisvesting voor scholen: aanbouw bij de Lichtstraat en De Leydraad, nieuwbouw Zuiderbos, een oplossing voor Het Kwartier en mogelijk een nieuwe locatie voor de Misha de Vries school.
- Subsidie voor groene schoolpleinen en helpen bij herinrichting van de pleinen.
- Steun van Plaza Cultura, MOVE, Natuur- en Milieueducatie en de Bieb op scholen.
- Verstandig en veilig gebruik van internet en social media stimuleren.
- Beschikbaarheid van voldoende locaties voor kinderopvang.
- Gezamenlijk programma voor Jeugd- en Jongeren centrum Elzenburg.
- Brede inzet jongerenwerk voor voorlichting, talentontwikkeling, signalering en voorkomen inzet 2e lijns zorg.
- Lokaal programma om groei jeugdzorg te keren, samen met ouders, scholen, verenigingen, jongerenwerk, jeugdzorg, GGD, huisartsen en politie.
- Samenwerking tussen onderwijs en zorg versterken.
- Praktijkondersteuners jeugd bij huisartsen bevorderen.
- Intensivering voorlichting van de GGD richting ouders en jeugd.
- Keuzevrijheid voor jongeren en hun ouders borgen bij Jeugdzorg.
- Voortzetting lobby samen met regio en VNG voor voldoende budget Jeugdzorg.

MEER BEWEGEN, ONTSPANNEN EN CULTUUR

Vught, Helvoirt en Cromvoirt hebben een rijk verenigingsleven. Dit moeten we koesteren. Dat gebeurt onder meer door verenigingen te ondersteunen met subsidie. Waar mogelijk wil PvdA-GroenLinks verenigingen vraaggericht helpen en verder ontlasten van bureaucratie. Daarnaast vindt PvdA-GroenLinks goede binnen- en buitensportvoorzieningen,

kwalitatieve dorpshuizen in Helvoirt en Cromvoirt en diverse wijkpunten in Vught noodzakelijk. Hierin willen wij dan ook investeren om ze toegankelijk, toekomstbestendig en betaalbaar te houden. PvdA-GroenLinks ziet sociaal-culturele gebouwen bij voorkeur in gemeentelijk eigendom, eventueel geëxploiteerd door een stichting. De inhoudelijke doelstelling moet dan voorop staan: ontmoeten, sporten en cultuurdeelname. Dat mag geld kosten.

Naast de sportaccommodaties, is PvdA-GroenLinks voor meer spelen en bewegen in de openbare ruimte. Wij zijn voor speeltuinen, beweegroutes en beweegelementen voor alle leeftijden op meer plekken in de gemeente. Het plan 'Bewegen in de openbare ruimte' willen we uitbreiden naar Helvoirt.

Naast sporten en ontmoeten hecht PvdA-GroenLinks aan een breed aanbod voor kunst en cultuur. Kunst en cultuur zijn geen luxe, reiken verder dan de muren van musea en theaters en bieden ruimte voor creativiteit, verrijking, sociale samenhang en educatie. Daarom is het belangrijk dat inwoners de kans krijgen deel te nemen aan verschillende vormen van cultuur. Om de jeugd te stimuleren, wil PvdA-GroenLinks de binnen- en buitenschoolse cultuureducatie beter met elkaar verbinden.

Het huidige diverse culturele aanbod kan verder verrijkt worden dankzij regionale samenwerking. Naast het aanbod van verenigingen, wil PvdA-GroenLinks een regionaal (semi) professioneel cultuuraanbod. De Speeldoos en het HelvoirThuis krijgen een podiumfunctie. De coördinatie en professionele programmering komt in 's-Hertogenbosch, met lokale programmacommissies.

Historisch erfgoed en monumenten in onze gemeente willen we behouden en moeten goed ontsloten worden. Dit zijn ook interessante toeristische trekkers. PvdA-GroenLinks wil de krachten bundelen door samenwerking met een gezamenlijk Vughts Erfgoednetwerk. Samen kan deze rijkdom beter benut worden. De Zuiderwaterlinie en Linie 1629 in Vught en Van Gogh in Helvoirt zijn hiervoor belangrijke thema's.

Onze inzet voor sport, recreatie en cultuur:

- Vraaggericht verenigingen ondersteunen en ontlasten van bureaucratie.
- Ondersteuning en actieve programma's door MOVE en Plaza Cultura in alle dorpen.
- Prestatieafspraken maken met Stichting DePetrus om structurele tekorten op te lossen.
- Het HelvoirThuis ruimte bieden jaarlijks meer evenementen te organiseren.
- In Helvoirt een dependance van de bibliotheek vestigen en aanbod cultuureducatie en cursussen ABZ verruimen.

- Meer speeltuinen en plekken om te sporten en bewegen realiseren voor alle generaties.
- Nieuwe openbare skeelerbaan, geschikt voor trainingen van de Vughtse IJclub realiseren.
- Verduurzamen van clubgebouwen van (sport)verenigingen.
- Meewerken aan uitbreiding van clubgebouw van de Cromvoirtse Fanfare.
- Meer geld beschikbaar stellen voor cultuureducatie voor kinderen, op en buiten school.
- Podiumfunctie voor (semi)professioneel cultuuraanbod in De Speeldoos en het HelvoirThuis als onderdeel van regionaal cultuurnetwerk realiseren.
- Nieuwbouw voor De Speeldoos realiseren, zo mogelijk op zelfde locatie. Dit moet een sociaal-cultureel centrum zijn als broeinest voor cultuur, inclusief podiumfunctie, ruimtes voor kunstenaars.
- Recreëren in en rondom De IJzeren Man vrij toegankelijk te houden voor alle inwoners met behoud van de natuurwaarde. Paal en perk stellen aan uitbreidingsplannen IJM.
- Voorkeur geven aan echte lokale radio-omroep boven een regionale omroep.
- Lokaal erfgoednetwerk structureel financieel ondersteunen.
- Toewerken naar grootse viering van '1629' in 2029 met gezamenlijk regionaal programma.
- Vuurwerkverbod invoeren in hele gemeente met centrale vuurwerkshows op oudjaarsdag.

MINDER ARMOEDE EN SCHULDEN

Financiële problemen mogen nooit een reden zijn om niet te kunnen deelnemen aan de samenleving. Zeker niet voor kinderen. PvdA-GroenLinks is blij met initiatieven zoals Stichting Leergeld, de Vincentiusvereniging, de Voedselbank, Stichting MariTon etc. Maar we zijn er niet trots op dat deze initiatieven nodig zijn. Armoedebestrijding moet geen liefdadigheid zijn. Elke inwoner heeft recht op zekerheid. Een ruimhartig minimabeleid gebaseerd op vertrouwen vooraf hoort daarbij. Wie dit vertrouwen beschaamt wordt bestraft, maar dat mag geen reden zijn om de ondersteuning voor iedereen te versoberen.

Een blijvende zorg zijn inwoners die ondanks inkomsten toch lastig het hoofd boven water kunnen houden, maar geen gebruik maken van de ondersteuning. Denk ook aan 'werkende armen' net boven de bijstandsgrens, zzp'ers, ondernemers met wisselende

inkomsten of ouderen met een beperkt pensioen. PvdA-GroenLinks wil dat de ondersteuning toegankelijk is voor iedereen die dat nodig heeft.

Inwoners met schulden wil PvdA-GroenLinks gericht helpen. Schulden door pech – scheiding, ziekte of sterfgeval – willen wij kunnen kwijtschelden of overnemen. De kosten hiervan voor de gemeenschap zijn vaak lager dan de gevolgen van de schulden. En de inwoners kunnen hun leven weer opbouwen zonder lange tijd afhankelijk te blijven van de gemeente. Wie meer begeleiding nodig heeft met geldzaken moet dat in een vroeg stadium krijgen. Als bewindvoering nodig is, moet kwaliteit geleverd worden.

Onze inzet voor minder armoede en schulden:

- Minimaregelingen in de gemeente ophogen tot 120% van het bijstandsniveau.
- Steun toegankelijker maken door betere informatie en eenvoudige formulieren.
- Samenwerken met ervaringsdeskundigen om beleid te verbeteren.
- Voortzetten extra aandacht voor positie van kinderen in armoede.
- Vaker overname of kwijtschelding van schulden toepassen.
- Afspraken maken met bewindvoerders om kwaliteit voor inwoners te borgen.

EEN GEZONDER VUGHT

Volksgezondheid is door de coronacrisis actueler dan ooit. Vught heeft de openbare gezondheidszorg belegd bij de regionale GGD Hart voor Brabant. PvdA-GroenLinks wil dat de gemeente intensiever samenwerkt met de GGD. Herijking van de basistaken van de GGD biedt ruimte aan voor een sterkere preventieve rol, naast de bestrijding van ziekten.

De leefomgeving is van grote invloed op gezondheid. Schone lucht, biodiversiteit, rust en veiligheid dragen daaraan bij. Bij ruimtelijke besluiten over verkeer, bedrijvigheid, landbouw, veeteelt, recreatie, natuur en landschap wil PvdA-GroenLinks de impact op de volksgezondheid zwaarder laten wegen.

Gezondheid en levensverwachting worden mede bepaald door sociaal-economische verschillen. Dit gevolg van het verschil tussen arm en rijk accepteert PvdA-GroenLinks niet. Wij willen een lokaal preventieakkoord sluiten om dit verschil in gezondheid te verkleinen. Samen met partners stimuleren we zo alle inwoners om gezonde keuzes te maken: meer bewegen, gezonder eten, minder roken en minder alcohol. Iedereen moet zo lang mogelijk gezond thuis kunnen wonen en zelfstandig kunnen

deelnemen aan de samenleving. Demografische ontwikkelingen laten zien dat het aantal 70+ers blijft groeien, terwijl het aantal potentiële mantelzorgers en zorgvrijwilligers afneemt. Het lokale sociale netwerk versterken is daarom van groot belang. PvdA-GroenLinks wil investeren in het verenigingsleven, bereikbare wijkpunten en dorpshuizen, activiteiten en beweegmogelijkheden. MOVE, Plaza Cultura en Welzijn Vught bieden hierbij ondersteuning aan vrijwilligers. Het informele netwerk van inwoners wordt zo sterker. Hiermee bevorderen we zelfstandigheid en gaan we eenzaamheid tegen.

Onze inzet voor een gezonder Vught:

- Intensiever samenwerken met de GGD voor meer preventie.
- GGD een adviesrol geven over gezondheid bij ruimtelijke besluiten.
- Gezondheidsbelang zwaarder laten wegen bij vergunningsverlening.
- Vaker het voorzorgprincipe hanteren. Bijvoorbeeld bij zendmasten nabij locaties voor kinderen of bij kunstgrasvelden.
- Een lokaal preventieakkoord voor gezond leven sluiten, met speciale aandacht voor kinderen en inwoners met een lager inkomen.
- Alle locaties waar kinderen komen rookvrij maken.
- Nieuwe sociale initiatieven meerjarig laten groeien om zich te bewijzen.
- Ontmoetingsruimten in nabijheid voor alle dorpen en wijken realiseren.
- Steun verlenen aan activiteiten voor ouderen in elke wijk en dorp.
- Inzetten op preventie (voeding, bewegen, veiligheid) voor ouderen om gezondheidsproblemen en een beroep op zorg te voorkomen.
- Stimuleren dat (sport)verenigingen gezonder gedrag bevorderen.
- Herstelvoirt ondersteunen en uitbreiden naar Vught en Cromvoirt.

KWALITATIEVE (THUIS)ZORG

Voor wie hulp nodig heeft, is er goede zorg in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). PvdA-GroenLinks wil minder marktwerking in de zorg en meer aandacht voor kwaliteit, expertise van zorgmedewerkers en menselijkheid. Dit moet zwaarder wegen bij aanbestedingen en beoordelingen. Wij willen harder optreden tegen zogenaamde 'zorgcowboys' die slechte zorg leveren en enorme winsten maken. Voor inwoners moet er keuzevrijheid zijn, zowel bij zorg in natura als bij een PGB.

Naarmate meer ouderen zelfstandig blijven wonen, vraagt dit om een andere organisatie van de zorg. Belangrijk is een vast punt in de wijk van waaruit de zorg geleverd

kan worden en bereikbaar is voor ouderen. De gemeente moet de regie in handen houden en die niet afgeven aan de zorgaanbieders. Ook is er meer aandacht nodig voor de behoeften en wensen van mensen met lichte dementie.

Wegwijs+ is het loket voor alle vragen om ondersteuning in het kader van de WMO in Vught, Helvoirt en Cromvoirt. PvdA-GroenLinks wil dat mensen zelf zoveel mogelijk regie over de eigen zorg voeren. Onafhankelijke cliëntondersteuners helpen inwoners de hulpvraag goed in kaart te brengen en geven toelichting op de regelgeving en procedures. PvdA-GroenLinks wil elke drempel om hiervan gebruik te maken wegnemen.

Onze inzet voor kwalitatieve (thuis)zorg:

- Meewerken aan nieuwe locatie voor medisch centrum Helvoirt.
- Bij de aanbesteding van (thuis)zorg kwaliteit, expertise, menselijkheid en keuzevrijheid voorop stellen.
- Winstuitkeringen en managementbonussen in de (thuis)zorg verbieden.
- 'Zorgcowboys' harder aanpakken en weren bij aanbestedingen.
- Bieden van zorg nabij voor zelfstandig wonende ouderen vanuit vast punt in de wijk.
- Afschaffen onnodige herindicaties bij levenslange aandoeningen.
- Het recht op een PGB actief promoten.
- Wegwijs+ zichtbaar maken in de wijkpunten en een loket/spreekuur in Helvoirt.
- Samenwerking Wegwijs+ en Welzijn Vught, GGD, huisartsen etc. versterken.
- Feedback vragen van inwoners aan Wegwijs+ voor betere maatwerkoplossingen.
- Bekendheid en gebruik van onafhankelijke cliëntondersteuning verbeteren.
- Waar mogelijk de eigen bijdrage voor zorg inkomensafhankelijk maken.

GOEDE INBURGERING

PvdA-GroenLinks vindt dat we vluchtelingen met een verblijfsstatus warm moeten ontvangen. Allereerst met een geschikte woning en ondersteuning om te integreren. In 2021 zal de gemeente weer verantwoordelijk worden voor de inburgering. Dat biedt mogelijkheden om meer maatwerk te leveren. PvdA-GroenLinks wil dat de gemeente inburgeringstrajecten aanbiedt, om de taal en gewoonten te leren en de weg naar werk te vinden. Maar ook om actief deel te nemen aan de lokale samenleving. Hier ziet PvdA-GroenLinks een grotere rol weggelegd voor de vrijwillige taalcoaches met ondersteuning van Welzijn Vught.

Onze inzet voor goede inburgering:

- Investeren in o.a. vrijwillige taalcoaches, het Taalhuis en fietsproject.
- Netwerk versterken zodat statushouders sneller een lokaal netwerk opbouwen.
- Statushouders langer ondersteunen en bijstaan.
- Statushouders intensiever begeleiden naar passend werk.
- Tijdelijke arbeidsmigranten niet alleen faciliteren om te werken, maar ook ondersteunen met scholing kinderen en actieve deelname aan samenleving.

BRUISENDE ARBEIDSMARKT VOOR IEDEREEN

PvdA-GroenLinks wil investeren in mensen die moeilijk aan een baan komen, juist ook na de coronacrisis. Samen met het onderwijs stages en werkervaringsplekken zoeken en toepassen van werkplekaanpassingen of loonkostensubsidie bij werkgevers. Voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt benutten we de expertise van de WSD. Het liefst bij lokale werkgevers en initiatieven zoals de Kringloopwinkel. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld door diensten van de WSD af te nemen. Wegwijs+ werkt samen met de WSD om mensen met passende plekken te matchen. PvdA-GroenLinks wil bij aanbestedingen de voorkeur geven aan bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen hebben geïntegreerd in de bedrijfsvoering.

Bij arbeidsbemiddeling en -participatie gaat PvdA-GroenLinks uit van vertrouwen. Wij zijn tegen het opleggen van een verplichte tegenprestatie, maar willen inwoners aanspreken op hun persoonlijke interesses. In de bijstand moet vaker van vertrouwen worden uitgegaan om mensen te laten groeien.

PvdA-GroenLinks wil lokaal ondernemerschap beter faciliteren, dat geldt ook voor zz-p'ers. De bedrijfscontactfunctionaris moet meer zijn dan alleen een loket. Niet wachten op vragen, maar ondernemers opzoeken en weten wat er speelt. PvdA-GroenLinks wil ook meer ruimte bieden voor evenementen in de centra. Dit past bij de gewenste levendigheid. De gemeente moet dit faciliteren en dit verankeren in regelgeving.

Om de detailhandel te versterken en leegstand tegen te gaan, wil PvdA-GroenLinks winkels concentreren in de centra: Centrumplan Vught, Moleneindplein en centrumgebied Helvoirt. Ook staan wij open voor uitbreiding van het concept centrummanagement naar andere winkelgebieden, mits ondernemers daaraan zelf behoefte hebben.

Onze inzet voor een bruisende arbeidsmarkt voor iedereen:

- Pilot basisinkomen onderzoeken, eventueel samen met andere gemeenten.
- Ruimte bieden voor bijverdiene in de bijstand met deelbaan of kleine onderneming.
- Het social return beleid meer richten op maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering, zoals de Prestatieladder Sociaal Ondernemen (PSO).
- Als gemeente het goede voorbeeld geven met eigen PSO-kwalificatie.
- Wegwijs+ en WSD samen voor een goede toeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt laten zorgen, waar mogelijk bij gewone bedrijven.
- Waar nodig de WSD beschut werk laten bieden voor mensen met een beperking.
- Als gemeente meer inkopen bij regionale bedrijven.
- Samen met zorgaanbieders meer mensen werven en opleiden voor de zorg.
- Actievere rol toebedelen aan de bedrijfscontactfunctionaris.
- Meedenken met ondernemers die hun bedrijfsvoering willen 'vergroenen': afval-scheiding, energieverbruik, manier van werken etc. Waar regels in de weg staan om te verduurzamen, zoekt gemeente ruimte voor oplossingen.
- Leegstaand vastgoed tijdelijke andere bestemming geven, bijvoorbeeld wonen.
- Levendigere centra creëren door meer ruimte voor evenementen te bieden.

ZO GAAN WE DIT BETALEN

Alle ambities en wensen moeten wel betaald kunnen worden. Vught is gelukkig financieel gezond, maar heeft ook veel geld geïnvesteerd in bijvoorbeeld sportzalen, basisscholen, gemeenschapshuizen en wegen. Daarvoor zijn leningen aangegaan die terugbetaald moeten worden. Met de komst van Helvoirt komt er een financieel gezond dorp bij.

Toch staan de financiën van alle gemeenten onder druk. Er zijn te weinig middelen voor het sociaal domein, met name Jeugdzorg, de onzekerheid van de herverdeling van het gemeentefonds en natuurlijk de onzekere effecten van de coronacrisis. Dat is ook voor Vught een financieel risico. PvdA-GroenLinks is zich hiervan bewust. Het is zaak om samen met alle gemeenten het Rijk aan te spreken. De kwalitatieve uitvoering van alle gemeentelijke taken voor onze inwoners, vraagt om meer middelen van het Rijk.

De gemeente Vught heeft nu nog voldoende reserves om deze risico's op te vangen. Wanneer financiële en economische gevolgen van de coronacrisis dwingen tot financiële keuzes, staan voor PvdA-GroenLinks het tegengaan van klimaatverandering en het bieden van bestaanszekerheid voor iedereen voorop.

Een grote kostenpost is de bijdrage van de gemeente aan de rijksinfrastructuur. De gemeente draagt miljoenen bij aan het verdiepte spoor in Vught en de N65 in Vught en bij Helvoirt. De rek is er daarbij nu uit.

PvdA-GroenLinks vindt dat Vught ook het maximale heeft gedaan. Bij eventuele tegenvallers kan Vught niet nog meer bijdragen. Er moet immers ook ruimte zijn om te investeren in onderwijs, zorg, klimaat en energie.

PvdA-GroenLinks kiest voor slimme investeringen. De rente is zeer laag. Dit is het moment om te investeren in energiemaatregelen die structureel voordeel opleveren.

De lokale lastendruk in Vught is hoog. Daarvoor krijgen inwoners ook veel terug. De lastendruk in Haaren was lager dan in Vught. Om de inwoners uit Helvoirt tegemoet te komen, wil PvdA-GroenLinks in 2021-2022 de lasten gelijk houden, met uitzondering van

een inflatiecorrectie. Daarna vinden we een toename van de OZB zeker bespreekbaar. Wij zijn voor differentiatie van tarieven om gewenst gedrag dat leidt tot bijvoorbeeld groenere tuinen, minder regenwaterafvoer of schone energie te stimuleren. Bij afval kennen we dit al (Diftar). Daar willen we blijven sturen op het belonen van betere afvalscheiding.

PvdA-GroenLinks wil inwoners meer ruimte geven om eigen keuzes te maken over de eigen buurt, zoals over groen of speelvoorzieningen. De wijkmanager kan hierbij ondersteunen. Hiervoor komen aparte wijkbudgetten.

Het gemeentelijk energiebedrijf dat PvdA-GroenLinks wil oprichten, verdient geld met het opwekken van schone energie. Minimaal 75% van deze opbrengsten willen wij investeringen in lokale energie- en klimaatprojecten. Met een deel van de opbrengst kunnen leningen voor PHS en N65 versneld worden afbetaald, zodat er meer financiële ruimte komt voor het sociaal domein. Met het gemeentelijk energiebedrijf betalen we de energietransitie voor iedereen, verbeteren we de financiële positie van de gemeente én ontstaat er meer financiële ruimte om goede zorg en voorzieningen te betalen.

Onze inzet om onze ambities te betalen:

- Gezamenlijke lobby voeren met alle gemeenten om voldoende financiële middelen te krijgen van het Rijk voor uitvoering van gemeentelijke taken.
- Financiële ruimte creëren voor nieuwe investeringen in alle drie de dorpen.
- Geen extra uitgaven meer doen voor N65 en spoor.
- Lokale lastendruk in 2021 en 2022 bevroren met enkel inflatiecorrectie.
- Belastingen differentiëren om gewenste ontwikkelingen te stimuleren.
- Wijkbudgetten instellen voor verbeteringen in buurten en wijken.
- Gemeentelijke leges verlagen voor groene projecten (groene leges).
- Extra opbrengsten verkrijgen dankzij het gemeentelijk energiebedrijf.
- De begroting omvormen in een 'klimaatbegroting': investeringen moeten bijdragen aan klimaatdoelen.

WAT DOEN WE VOOR DE DORPEN?

Vol nieuwe energie wil PvdA-GroenLinks aan de slag voor Vught, Helvoirt en Cromvoirt. PvdA-GroenLinks wil de kracht en zelfstandigheid van elk van de drie dorpen bevorderen en ondersteunen. Wij geven ruimte aan inwoners om zelf keuzes te maken over de eigen omgeving samen met de gemeente.

Daartoe willen we:

- Wijkmanagers aanstellen voor de dorpen als aanspreekpunt voor inwoners met vragen en ideeën over de eigen omgeving.
- Samenwerken met alle vormen van georganiseerde bewonersgroepen op straat, buurt en dorpsniveau.
- Wijkbudgetten instellen voor verbeteringen in buurten en wijken.

De meeste plannen die wij hebben, gaan over alle dorpen. In heel de gemeente willen we groen versterken, schone energie, meer betaalbare woningen, een veiligere verkeersinrichting en bestaanszekerheid bieden aan inwoners. Dat zijn onze kernbeloften aan alle inwoners. Sommige van onze voorstellen gaan specifieke dorpen aan. Deze zijn hieronder opgesomd.

ONZE VOORSTELLEN VOOR VUGHT

- ‘Nul-op-de-meter’ maken van alle gemeentelijke gebouwen zoals milieustraat, brandweerkazerne en gemeentekantoor.
- Na N65-project de IJzeren Man uitdiepen om de recreatieve functie te behouden, als uit onderzoek blijkt dat dit de natuurwaarde niet schaadt.
- Recreëren in en rondom De IJzeren Man vrij toegankelijk te houden voor alle inwoners met behoud van de natuurwaarde. Paal en perk stellen aan uitbreidingsplannen IJM.
- Voortzetten en verbeteren pilots duurzame pacht in De Gement.
- Nieuwe visie ontwikkelen op De Gement om doelen op gebied van energie en aanplant van bomen te verbinden met ruimte voor weidevogels.

- Nieuwe sociale huur en betaalbare koopwoningen realiseren bij De Wieken I en II, De Baarzen, voormalige Mariellaschool, Voorburg, Isabellaveld en Zusters JMJ.
- Blijvende meerwaarde bij spoor bewerkstelling: groenblauwe parkzone door het dorp en nabij station historie terugbrengen in straatbeeld.
- Voor alle straten in de bebouwde kom maximaal 30 km/u instellen.
- Woonwijken alleen toegankelijk maken voor bestemmingsverkeer.
- Tijdens ombouw N65 overlast door sluipverkeer minimaliseren.
- Oprit naar N65 via Olmenlaan afsluiten om verkeersdruk te verminderen.
- Ondersteunen van plan Samen voor Vught om langdurig trillingen te monitoren.
- Vaste buslijn door wijk Stadhouderspark in Vught-Noord realiseren.
- Verkeersonderzoek doen naar bevoorrading winkels in het Vughtse centrum, inclusief mogelijke venstertijden en vaste aanrijroutes.
- Het centrum van Vught meer autovrij/-luw inrichten.
- Goede huisvesting voor scholen realiseren: aanbouw De Lichtstraat, nieuwbouw Zuiderbos, oplossing voor Het Kwartier en mogelijk nieuwe locatie voor Misha de Vries.
- Gezamenlijk programma voor Jeugd- en Jongeren centrum Elzenburg opstellen.
- Prestatieafspraken maken met De Petrus om structurele tekorten op te lossen en deze plek voor iedereen toegankelijk te houden.
- Nieuwe openbare skeelerbaan realiseren, tevens geschikt voor trainingen van de Vughtse IJclub.
- Podiumfunctie realiseren voor (semi)professioneel cultuuraanbod in De Speeldoos als onderdeel van regionaal cultuurnetwerk.
- Nieuwbouw voor De Speeldoos realiseren, liefst op zelfde locatie. Sociaal-cultureel centrum als broeiest voor cultuur, inclusief podiumfunctie, ruimtes voor kunstenaars.
- Activiteiten van Herstelvoirt uitbreiden naar Vught en Cromvoirt.
- Levendiger centrum door meer ruimte voor evenementen te bieden.

ONZE VOORSTELLEN VOOR HELVOIRT

- Spreekuur en/of gemeenteloket in het HelvoirThuis realiseren.
- Bij herinrichting van straten gescheiden rioleringsstelsel uitbreiden.

- Waterstand in natuurgebieden zoals Loonse en Drunense Duinen verhogen tegen verdroging en brandgevaar.
- Intensieve recreatie bij Duinoord niet uitbreiden.
- Overstekende dassen beschermen bij de Margriet en de Guldenberg.
- Voortzetten en verbeteren pilots duurzame pacht in De Margriet.
- De milieustraat in Haaren samen met Oisterwijk openhouden voor Helvoirt.
- De voormalige Dr. Landmanschool een maatschappelijke functie geven bij herbestemming, met behoud van De Notenkraker of met een passende alternatieve locatie voor de Harmonie.
- Nieuwe sociale huur en betaalbare koopwoningen bij Den Hoek I en II en Raamse Oevers realiseren.
- De bestaande recreatiewoningen het Spechtbos e.o. in Helvoirt herbestemmen tot permanente 'boswoningen' passend bij de natuur met voorwaarden aan inhoudsmaat, erfinrichting en bijgebouwen.
- Ongelijke kruising N65 goed uitvoeren en tijdens de bouwperiode overlast door sluipverkeer minimaliseren.
- Fietspad noordzijde N65 doortrekken naar Helvoirt over het bestaande pad door Het Helvoirts Broek.
- Den Hoek beter bereikbaar maken dankzij doorgang onder of over spoor voor fiets en wandelaars.
- Vrachtverkeer uit dorpskom terugdringen, mede door met bedrijven te zoeken naar betere locaties.
- Stimuleren van meer sport- en culturele activiteiten van MOVE en Plaza cultura in Helvoirt.
- Plekken voor bewegen in de openbare ruimte uitbreiden in Helvoirt.
- Het HelvoirThuis mag jaarlijks meer evenementen organiseren.
- In Helvoirt een dependance van de bibliotheek vestigen en aanbod cultuureducatie en cursussen ABZ verruimen.
- Podiumfunctie realiseren voor (semi)professioneel cultuuraanbod in het HelvoirThuis als onderdeel van regionaal cultuurnetwerk.
- Meewerken aan nieuwe locatie voor medisch centrum Helvoirt.
- De activiteiten van Herstelvoirt ondersteunen.
- Verhoging lokale lastendruk voor Helvoirt beperken door lastendruk in Vught te bevrozen voor 2021 en 2022.

ONZE VOORSTELLEN VOOR CROMVOIRT

- Na N65-project de IJzeren Man uitdiepen om de recreatieve functie te behouden, als uit onderzoek blijkt dat dit de natuurwaarde niet schaadt.
- Recreëren in en rondom De IJzeren Man vrij toegankelijk te houden voor alle inwoners met behoud van de natuurwaarde. Paal en perk stellen aan uitbreidingsplannen IJM.
- Nieuwe sociale huur en betaalbare koopwoningen realiseren aan o.a. de Achterstraat.
- Alle straten in de bebouwde kom maximaal 30 km/u.
- Tijdens ombouw N65 overlast door sluipverkeer minimaliseren.
- Cromvoirt geen 'villadorp' laten worden met enkel Ruimte-voor-Ruimte-villa's.
- Vrachtverkeer uit dorpskom terugdringen, mede door met bedrijven te zoeken naar betere locaties.
- Nieuwe inrichting voor het verkeer realiseren met autovrije/-luwe paden voor fietsers en wandelaars parallel aan de Lambertusstraat. Veiliger naar school met behoud van karakteristieke bomenlaan door Cromvoirt.
- Goede oplossing bieden voor de school: aanbouw voor De Leydraad.
- Meewerken aan uitbreiding van clubgebouw van de Cromvoirtse Fanfare.
- Meer sport- en culturele activiteiten van MOVE en Plaza cultura in Cromvoirt.
- Plekken voor bewegen in de openbare ruimte uitbreiden in Cromvoirt.
- Activiteiten van Herstelvoirt uitbreiden naar Vught en Cromvoirt.

